4.8. DERECELENDİRME KURULUŞLARI
4.8.1. SERMAYE PİYASASI KURULU TEBLİĞLERİ
4.8.1.1. SERMAYE PİYASASINDA DERECELENDİRME FAALİYETİ VE DERECELENDİRME KURULUŞLARINA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ

(Seri: VIII, No: 51)

(12/7/2007 tarihli ve 26580 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Yürürlükten kaldırılan Tebliğler:

1- 6/3/1997 tarihli ve 22925 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri: VIII, No: 31 sayılı "Derecelendirme Faaliyeti ile Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği"

4/12/2003 tarihli ve 25306 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri: VIII, No: 40 sayılı "Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti Ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği" ile,

2-- a) 4/12/2003 tarihli ve 25306 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri: VIII, No: 40 sayılı "Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti Ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği"

b) 24/05/2006 tarihli ve 26177 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri: VIII, No: 47 sayılı "Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ"

aşağıda metni yer alan Seri: VIII, No: 51 sayılı Tebliğ ile,
yürürlükten kaldırılmıştır.

Tebliğ değişikliklerine ilişkin liste:

1- (15/4/2010 tarihli ve 27553 sayılı Resmi Gazete'de Seri: VIII, No: 68 sayılı "Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" yayımlanmıştır.)

2- (29/8/2013 tarihli ve 28750 sayılı Resmi Gazete'de Seri: VIII, No: 76 sayılı "Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" yayımlanmıştır.)

3- (19/9/2018 tarihli ve 30540 sayılı Resmi Gazete'de Seri: VIII, No: 77 sayılı "Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" yayımlanmıştır.)

4- (30/5/2019 tarihli ve 30789 sayılı Resmi Gazete'de Seri: VIII, No: 78 sayılı "Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" yayımlanmıştır.)

5- (11/10/2019 tarihli ve 30915 sayılı Resmi Gazete'de Seri: VIII, No: 79 sayılı "Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" yayımlanmıştır.)

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (**Değişik: Seri: VIII, No: 76 sayılı Tebliğ ile)** (1) Bu Tebliğin amacı, sermaye piyasasında derecelendirme faaliyetine, bu faaliyette bulunmak üzere Kurulca yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşlarına, bu kuruluşların çalışanlarına, Kurulca kabul edilen uluslararası derecelendirme kuruluşlarına ve Avrupa Birliğinin 16/9/2009 tarihli ve 1060/2009 sayılı Tüzüğüne paralel olarak ülke kredi derecelendirme notlarının açıklanmasına ilişkin ilke, usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (**Değişik: Seri: VIII, No: 76 sayılı Tebliğ ile)** Bu Tebliğ, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 1, 62 ve 63 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Ahlaki davranış kuralları yönergesi: Derecelendirme sürecinin bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile mevzuata tam uyumu sağlamaya, muhtemel çıkar çatışmalarını önlemeye, bilgi gizliliğini korumaya ve her bir çalışanın derecelendirme

sürecinde karşılaşabileceği sorunların çözümüne ilişkin ayrıntılı kuralları içeren yazılı bir rehberi,

b) Borsa: Sermaye piyasası araçlarının işlem gördüğü borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasaları,

c) Derecelendirme komitesi üyesi: Bu Tebliğin 10 uncu maddesinde belirtilen niteliklere sahip, derecelendirme uzmanları tarafından gerçekleştirilen inceleme ve analizleri değerlendirmek suretiyle derecelendirme notunu belirleyen gerçek kişileri,

ç) Derecelendirme kuruluşu: Türkiye'de kurulan ve bu Tebliğ ile düzenlenen derecelendirme faaliyetinde bulunmak üzere Kurulca yetkilendirilen derecelendirme kuruluşları ile Tebliğin 8 inci maddesi uyarınca Türkiye'de derecelendirme faaliyetinde bulunması Kurulca kabul edilen uluslararası derecelendirme kuruluşlarını,

d) Derecelendirme kuruluşu çalışanları: Derecelendirme uzmanları ve derecelendirme komitesi üyeleri ile derecelendirme kuruluşunun diğer çalışanlarını,

e) Derecelendirme notu: Derecelendirme uzmanları tarafından yapılan inceleme ve analizlerin, derecelendirme komitesince değerlendirilmesi sonucunda işletme ve/veya borçluluğu temsil eden sermaye piyasası araçları için belirlenen notu,

f) Derecelendirme uzmanı: Bu Tebliğin 10 uncu maddesinde belirtilen niteliklere sahip, işletmeye ilişkin gerekli finansal ve teknik analizleri yapmak suretiyle derecelendirme notuna esas incelemeyi gerçekleştiren kredi derecelendirme uzmanı ile kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi faaliyetini yapmakla görevli kurumsal yönetim derecelendirme uzmanını,

g) Derecelendirme uzmanlığı lisansı: Bu Tebliğ uyarınca kredi derecelendirmesi faaliyetini yapmakla görevli kredi derecelendirme uzmanı ile kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi faaliyetini yapmakla görevli kurumsal yönetim derecelendirme uzmanı olabilmek için Kurulun sermaye piyasasında faaliyette bulunanlar için lisanslama ve sicil tutmaya ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde yapılan sınavda başarılı olunması halinde, derecelendirme faaliyetine ilişkin olarak verilen mesleki yeterliliği gösterir belgeyi,

ğ) İşletme: Ortaklıklar ve sermaye piyasası kurumlarını,

h) Kanun: (Değişik: Seri: VIII, No: 76 sayılı Tebliğ ile) 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununu,

ı) Kontrolör: Derecelendirme kuruluşu yönetim kurulu tarafından seçilen, derecelendirme kuruluşlarının ve çalışanlarının, kuruluşun derecelendirme metodolojisine, ahlaki davranış kuralları yönergesine ve iç düzenlemeler dahil mevzuat hükümlerine uygun davranıp davranmadıklarını denetlemekle ve denetim sonuçlarını yönetim kuruluna raporlamakla yetkilendirilen kişi ya da kişileri,

i) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulunu,

j) Liste: Sermaye piyasasında derecelendirme faaliyeti ile yetkili kuruluşlar ile Kurulca kabul edilen uluslararası derecelendirme kuruluşları listesini,

k) Müşteri: Derecelendirme yaptırmak üzere derecelendirme kuruluşu ile sözleşme imzalayan işletmeler ile talebe bağlı olmayan derecelendirme çalışmasına konu işletmeleri,

l) Ortaklık: Kanunda tanımlanan halka açık anonim ortaklıklar ile hisse senedi dışındaki sermaye piyasası araçlarını halka arz eden ihraççıları,

m) Sermaye piyasası araçları: Kanunda tanımlanan sermaye piyasası araçlarını,

n) Sermaye piyasası kurumları: Kanunda tanımlanan sermaye piyasası kurumlarını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Derecelendirme Faaliyetinin Kapsamı ve Bu Faaliyette Bulunabilecek Kuruluşlar

Derecelendirme faaliyetinin kapsamı

MADDE 4 – (1) Derecelendirme faaliyeti; kredi derecelendirmesi ve kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi faaliyetlerini kapsar.

(2) İşletmelerce derecelendirme yaptırılması ihtiyaridir. Ancak, Kurul tarafından gerekli görülen durumlarda derecelendirme yaptırılması zorunlu tutulabilir.

(3) Derecelendirme kuruluşları, işletmelerin talepleri olmaksızın derecelendirme yapabilirler. Derecelendirme kuruluşları, talebe bağlı olmayan derecelendirme çalışması

ve sonuçları hakkında kamuya açıklama yapmadan önce ilgili işletmelere bilgi vermek zorundadırlar. Derecelendirme çalışmasında işletmeler hakkında esas alınan bilgilere ilişkin olarak ilgili işletme tarafından yapılan değerlendirmeler, derecelendirme kuruluşlarınca titizlikle dikkate alınır.

(4) Talebe bağlı olmayan derecelendirme çalışmasına bu Tebliğde belirlenen ilke, usul ve esaslara uygun olarak ilgili işletmenin birbirini izleyen 3 hesap dönemi süresince devam edilir. Verilen derecelendirme notu, en fazla 6 aylık dönemler itibariyle gözden geçirilerek, kamuya açıklanır.

(5) Talebe bağlı olmayan derecelendirmelerde, müşteriden veya diğer kişi, kurum ve kuruluşlardan varsa sağlanan veya sağlanması öngörülen ücret ve benzeri menfaatlerin, derecelendirme kuruluşları tarafından derecelendirme notu ile birlikte kamuya açıklanması zorunludur.

Kredi derecelendirmesi

MADDE 5 – (1) Kredi derecelendirmesi;

a) İşletmelerin risk durumları ve ödeyebilirliklerinin

veya

b) Borçluluğu temsil eden sermaye piyasası araçlarının anapara, faiz ve benzeri yükümlülüklerinin vadelerinde karşılanabilirliğinin

derecelendirme kuruluşları tarafından bağımsız, tarafsız ve adil olarak değerlendirilmesi ve sınıflandırılması faaliyetidir.

Kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi

MADDE 6 – (1) Kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi, işletmelerin Kurulca yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkelerine uyumlarının derecelendirme kuruluşları tarafından bağımsız, tarafsız ve adil olarak değerlendirilmesi ve sınıflandırılması faaliyetidir.

(2) Kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesinde bir bütün olarak tüm ilkelere uyum ile pay sahipleri, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık, menfaat sahipleri ve yönetim kurulu ana bölümleri itibarıyla ayrı ayrı olmak üzere, 1 ile 10 arasında not verilir. Bu değerler arasında kalan (iki haneye kadar) küsuratlı notlar, tama iblağ edilmeksizin kamuya açıklanır.

Derecelendirme faaliyetinde bulunabilecek kuruluşlar

MADDE 7 – (1) Derecelendirme faaliyeti, Türkiye'de kurulan ve derecelendirme faaliyetinde bulunmak üzere Kurulca yetkilendirilen derecelendirme kuruluşları ile Türkiye'de derecelendirme faaliyetinde bulunması Kurulca kabul edilen uluslararası derecelendirme kuruluşları tarafından yapılır.

Kurulca kabul edilen uluslararası derecelendirme kuruluşları

MADDE 8 – (1) Kurul, bu Tebliğe göre derecelendirme faaliyeti yapabilecek uluslararası derecelendirme kuruluşlarını, Kurula başvurmaları halinde faaliyetlerinin kapsamı ve süresi, müşterileri, faaliyet gösterdikleri ülkeler ile bu ülkelerin yetkili otoriteleri tarafından kabul görüp görmedikleri ve kredibiliteleri bakımından değerlendirmeye tabi tutarak, uygun gördüklerini Kurulca kabul edilen uluslararası derecelendirme kuruluşu olarak listeye alır.

(2) Kurul, listeye aldığı uluslararası derecelendirme kuruluşlarını, listeye alınma sırasında değerlendirilen ve bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hususlarda önemli değişiklikler olması durumunda ve/veya Türkiye'de gerçekleştirdikleri faaliyetlerine ilişkin yapacağı inceleme sonuçlarına bağlı olarak listeden çıkarabilir.

(3) **(Değişik: Seri: VII, No: 68 sayılı Tebliğ ile)** Kurulca kabul edilen uluslararası derecelendirme kuruluşları bu Tebliğin öngördüğü kamuya açıklama ve bildirim yükümlülüklerini yerine getirmek üzere Türkiye'de yerleşik gerçek veya tüzel kişi temsilci

atarlar. Türkiye'de yerleşik tüzel kişi temsilcinin, derecelendirme notuna esas oluşturacak bilginin toplanması dışındaki derecelendirme faaliyetlerinde bulunması yasaktır.

(4) **(Değişik: Seri: VII, No: 68 sayılı Tebliğ ile)** Kurulca kabul edilen uluslararası derecelendirme kuruluşlarının bu maddenin 3 üncü fıkrasında belirtilen tüzel kişi temsilcileri dışında, bağlı ortaklığı veya iştiraki olarak ya da bu kuruluşlar ile bilgi paylaşım sözleşmesi çerçevesinde derecelendirme faaliyetinde bulunmak isteyen kuruluşlar, Tebliğ hükümleri çerçevesinde yetkilendirilmeleri halinde Türkiye'de derecelendirme faaliyetinde bulunabilirler ve Kurulca yetkilendirilen derecelendirme kuruluşları olarak bu Tebliğ hükümlerine tabi olurlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Türkiye'de Kurulan Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesi ve Listeye Alınması

Başvuru koşulları

MADDE 9 – (1) Derecelendirme faaliyetinde bulunmak üzere Türkiye'de kurulacak derecelendirme kuruluşlarının;

a) Anonim şirket şeklinde kurulmuş olmaları,

b) Hisse senetlerinin tamamının nama yazılı olması,

c) Ticaret unvanlarında derecelendirme ibaresinin bulunması,

ç) Münhasıran derecelendirme ve derecelendirme ile ilgili alanlarda faaliyet göstermeleri ve esas sözleşmelerinin buna uygun olması,

d) Ödenmiş sermayelerinin en az 200.000,- Yeni Türk Lirası olması,

e) Ortakları, yöneticileri, kontrolörleri, derecelendirme uzmanları, derecelendirme komitesi üyeleri ile tüzel kişi ortaklarının yönetim kurulu üyelerinin bu Tebliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen niteliklere sahip olmaları,

f) Her bir derecelendirme faaliyetinin bağımsız olarak sürdürülebilmesi için birbirinden ayrı olarak;

1) Tebliğin 5 inci bölümünde yer verilen derecelendirme faaliyet ilke ve esaslarında yer alan hususlar da dahil olmak üzere, yeterli organizasyon, mekan, teknik donanım, belge ve kayıt düzenine sahip olmaları,

2) Tebliğin 5 inci bölümünde yer verilen derecelendirme faaliyet ilke ve esasları uyarınca, sistematik derecelendirme metodolojisi belirlemeleri, bunlara uyumun gözetilmesi amacıyla finansal ve hukuki çalışma şekillerine ilişkin kontrol süreçlerini de kapsayacak şekilde yazılı bir iç kontrol sistemi oluşturmaları ve ahlaki davranış kuralları yönergesi hazırlamaları,

3) Tebliğin 5 inci bölümünde yer verilen derecelendirme faaliyet ilke ve esasları uyarınca, derecelendirme faaliyetinin mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmesini, iç kontrol sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını ve ahlaki davranış kuralları yönergesine uyumu gözeterek denetlemek üzere, bu Tebliğin 10 uncu maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen niteliklere sahip en az 1 kontrolör görevlendirmeleri,

4) Bu Tebliğin 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen niteliklere sahip en az 2 derecelendirme uzmanı istihdam etmeleri,

5) Bu Tebliğin 10 uncu maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen niteliklere sahip en az 3 derecelendirme komitesi üyesinin görevlendirildiği derecelendirme komitesi oluşturmaları,

g) Hazine Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde, gerçekleştirecekleri derecelendirme faaliyetlerine ilişkin olarak mesleki sorumluluk sigortası yaptıracaklarını taahhüt etmeleri zorunludur.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen asgari ödenmiş sermaye, her yıl Maliye Bakanlığınca ilan edilen yeniden değerleme oranı dikkate alınarak, Kurulca yeniden belirlenebilir.

(3) Kurul, başvuruların değerlendirilmesi sırasında, gerekli görülmesi halinde ek bilgi ve belge isteyebilir.

Türkiye'de kurulan derecelendirme kuruluşunun ortak, yönetici, kontrolör ve çalışanları

MADDE 10 – (1) Derecelendirme kuruluşunun ortakları, yöneticileri, kontrolörü, derecelendirme uzmanları ve derecelendirme komitesi üyeleri ile tüzel kişi ortaklarının yönetim kurulu üyelerinin;

a) Kendileri veya sınırsız sorumlu ortak oldukları şirketler hakkında iflas kararı verilmemiş ve konkordato ilan edilmemiş olması,

b) Sermaye piyasası mevzuatı veya ilgili diğer mevzuat uyarınca, faaliyet yetkisi/yetki belgesi iptal edilmiş, listeden çıkarılmış ya da borsa üyeliği iptal edilmiş işletmelerde, iptale neden olan faaliyetlerde sorumluluklarının tespit edilmemiş olması,

c) Kanuna muhalefetten dolayı haklarında verilmiş mahkumiyet kararının bulunmaması,

ç) Bankacılık mevzuatı, suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine dair mevzuat ile ödünç para verme işleri hakkında mevzuata aykırılıktan dolayı hüküm giymemiş olmaları ve/veya taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar dahi 2 yıl veya daha uzun süreli hapis gerektiren veya zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile

istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı veya bu suçlara iştirakten hüküm giymemiş olmaları,

d) Kanunun ilgili maddeleri uyarınca sermaye piyasasında işlem yapmalarının yasaklanmamış olması

gereklidir.

(2) Birinci fıkrada sayılan kişiler dışında derecelendirme kuruluşunun diğer çalışanlarının da Kanuna muhalefetten dolayı ya da zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas gibi yüz kızartıcı suçlardan veya bu suçlara iştirakten hüküm giymemiş olmaları gereklidir.

(3) Yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilerden istenilen belgelerin bu kişilerin yerleşik oldukları ülkelerde kayıtların tutulduğu bir merci ya da sistem olmaması nedeniyle temin edilememesi durumunda, bu durumun ilgili ülkenin yetkili mercilerinden alınacak bir belge ile Kurula tevsik edilmesi zorunludur.

(4) Derecelendirme uzmanlarının;

a) Lisans düzeyinde en az 4 yıllık eğitim veren kurumlardan diploma almış olmaları,

b) Ekonomi, maliye, muhasebe, finans, denetim, iç kontrol, istatistik, risk değerlemesi ve yönetimi, finansal analiz, derecelendirme, değerleme, kurumsal yönetim alanlarında veya bu alanlarla ilgili hukuk dallarının en az birinde uzman düzeyinde ya da öğretim görevlisi, öğretim üyesi veya yönetici olarak en az 3 yıllık deneyime sahip bulunmaları,

c) Kurulun lisanslamaya ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde kredi derecelendirme uzmanlığı veya kurumsal yönetim derecelendirme uzmanlığı lisans belgesi almış olmaları

ç) **(Ek: Seri: VIII, No: 78 sayılı Tebliğ ile)** (c) bendinin yabancı uyruklu gerçek kişiler için uygulanmasında, uluslararası kabul görmüş ve Kurulca tanınan ve duyurulan bir kuruluştan Kurulun lisanslama düzenlemeleri çerçevesinde ileri düzey lisansa tekabül eden sertifika alınması veya kredi derecelendirme ya da kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi alanlarında yurt dışında faaliyet gösteren ve merkezinin bulunduğu ülkenin ilgili otoritesi tarafından tanınmış veya yetkilendirilmiş olan derecelendirme kuruluşlarında en az beş yıl çalışıldığının belgelendirilmesi halinde

lisans şartı sağlanmış sayılır. Bu şekilde görevlendirilen yabancı uyruklu derecelendirme uzmanı sayısı, toplam derecelendirme uzmanı sayısının yüzde ellisini aşamaz.

zorunludur.

(5) Derecelendirme komitesi üyelerinin ve kontrolörün;

a) Lisans düzeyinde en az 4 yıllık eğitim veren kurumlardan diploma almış olmaları,

b) Ekonomi, maliye, muhasebe, finans, denetim, iç kontrol, istatistik, risk değerlemesi ve yönetimi, finansal analiz, derecelendirme, değerleme, kurumsal yönetim alanlarında veya bu alanlarla ilgili hukuk dallarının en az birinde uzman düzeyinde ya da

öğretim görevlisi, öğretim üyesi veya yönetici olarak en az 5 yıllık deneyime sahip bulunmaları,

c) Kurulun lisanslamaya ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde kredi derecelendirme uzmanlığı veya kurumsal yönetim derecelendirme uzmanlığı lisans belgesi almış olmaları

ç) (**Ek: Seri: VIII, No: 78 sayılı Tebliğ ile)** (c) bendinin derecelendirme komitesinde yer alacak yabancı uyruklu gerçek kişiler için uygulanmasında, uluslararası kabul görmüş ve Kurulca tanınan ve duyurulan bir kuruluştan Kurulun lisanslama düzenlemeleri çerçevesinde ileri düzey lisansa tekabül eden sertifika alınması veya kredi derecelendirme ya da kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi alanlarında yurt dışında faaliyet gösteren ve merkezinin bulunduğu ülkenin ilgili otoritesi tarafından tanınmış veya yetkilendirilmiş olan derecelendirme kuruluşlarında en az sekiz yıl çalışıldığının belgelendirilmesi halinde lisans şartı sağlanmış sayılır. Bu şekilde görevlendirilen yabancı uyruklu derecelendirme komitesi üyesi sayısı, toplam komite üye sayısının üçte birini aşamaz.

zorunludur.

(6) Derecelendirme komitesi üyeleri, kontrolör ve derecelendirme uzmanlarının derecelendirme kuruluşunda tam zamanlı olarak görev yapmaları esastır. Tam zamanlılık esası, yarı zamanlı eğitmen, öğretim üyesi ya da öğretim görevlisi olarak görev alınmasına engel teşkil etmez.

(7) Bu Tebliğ kapsamında yapılacak başvurular ile ilgili olarak, yurt dışından temin edilecek belgelerin ilgili ülkenin yetkili makamlarınca ve Türkiye'nin o ülkedeki başkonsolosluğunca veya Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümlerine göre onaylanmış olması ve başvuruya belgelerin noter onaylı tercümelerinin de eklenmesi şarttır.

Kurul incelemesi ve yetkilendirme

MADDE 11 – (1) Derecelendirme kuruluşları kredi derecelendirmesi ve kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi faaliyeti için Kurulca ayrı ayrı yetkilendirilerek listeye alınır.

(2) Derecelendirme kuruluşlarının yetkilendirilme başvuruları, Kurulca Tebliğde aranan başvuru şartlarının yerine getirilip getirilmediği hususları göz önüne alınarak incelenir. İnceleme sonucunda uygun görülen kuruluşlar yetkilendirilerek listeye alınır ve Kurulca kamuya duyurulur.

(3) Kurulca eksikliği tespit edilen veya ek olarak istenen bilgi ve belgelerin, kuruluşa bildirim tarihini müteakip en geç 3 ay içerisinde Kurula gönderilmesi zorunludur. Belirtilen sürenin aşılması halinde ilgili kuruluşun başvurusu işlemden kaldırılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Derecelendirme Sözleşmesi ve Bilgi Paylaşımı Sözleşmesi

Derecelendirme sözleşmesi

MADDE 12 – (1) Derecelendirme kuruluşlarının derecelendirme yapacakları işletmeler ile bu Tebliğin 5 ve 6 ncı maddelerinde belirtilen her bir derecelendirme faaliyeti için ayrı ayrı olmak üzere yazılı bir sözleşme yapmaları zorunludur.

(2) Bu sözleşmelerde asgari olarak aşağıdaki hususlara yer verilir:

a) Derecelendirme kuruluşunun unvanı ve merkez adresi,

b) Derecelendirme hizmetini talep eden müşterinin unvanı ve merkez adresi,

c) Sözleşmenin amacı, konusu, varsa özel nedenleri,

ç) Sözleşmenin süresi ve sona erme şartları,

d) Derecelendirme kuruluşuna ödenecek ücret,

e) Tarafların hak ve yükümlülükleri,

f) Derecelendirme faaliyetinin bu Tebliğde yer alan hükümlere uygun bir şekilde yürütüleceğine dair taraflarca verilecek taahhüt ve

g) Müşteri tarafından sağlanacak her türlü bilginin güvenilir, tam ve zamanında olacağına ilişkin müşteri taahhüdü.

Bilgi paylaşımı sözleşmesi

MADDE 13 – (1) Derecelendirme kuruluşlarının uluslararası bir derecelendirme kuruluşu ile bilgi paylaşımı sözleşmesi yapmaları halinde, bilgi paylaşımı sözleşmesinde asgari olarak aşağıdaki hususlara yer verilir:

a) Uluslararası derecelendirme kuruluşunun unvanı ve adresi,

b) Derecelendirme kuruluşunun unvanı ve merkez adresi,

c) Uluslararası derecelendirme kuruluşunun kendi ülkesinde ve uluslararası derecelendirme uygulamalarında kullandığı metodoloji konusunda derecelendirme kuruluşuna bilgi aktarımına ilişkin esaslar,

ç) Derecelendirme kuruluşunun, derecelendirme faaliyetini uluslararası derecelendirme kuruluşu tarafından aktarılan metodoloji doğrultusunda yürüteceğine ilişkin beyan,

d) Uluslararası derecelendirme kuruluşuna ödenecek ücret ve

e) Sözleşmenin süresi ve sona erme şartları.

(2) Derecelendirme kuruluşu, bilgi paylaşımı sözleşmesinin bir örneğini en geç 6 işgünü içerisinde Kurula gönderir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Derecelendirme Faaliyetinde Uyulacak İlke ve Esaslar

Genel hüküm

MADDE 14 – (1) Derecelendirme kuruluşları, faaliyetlerini bu bölümde yer verilen ilke ve esaslara uygun bir şekilde yürütürler.

Faaliyet ilkeleri

MADDE 15 – (1) Derecelendirme kuruluşları;

a) Derecelendirme çalışmalarını kamuya açıkladıkları derecelendirme metodolojisine uygun ve mevcut tüm bilgilerin kullanılması suretiyle yürütmek, bu amaçla yazılı bir rehber hazırlamak, bu rehberi kullanmak ve uygulamayı izlemek,

b) Çalışmalarında tarafsız bir doğrulama sunacak özenli ve sistematik bir derecelendirme metodolojisi kullanmak,

c) Derecelendirmeye ilişkin oluşturdukları görüşlerini destekleyecek bir belge ve kayıt düzeni oluşturmak,

ç) Müşteri ve/veya borçluluğu temsil eden sermaye piyasası aracı hakkında yanlış ve yanıltıcı nitelikte olabilecek bir derecelendirme çalışması yapmaktan kaçınmak,

d) Çalışma ekibini derecelendirme sürecinde devamlılığı ve tarafsızlığı sağlayacak şekilde oluşturmak,

e) Yapılan derecelendirmenin yüksek kalitede olmasını teminen yeterli kaynak tahsis etmek,

f) Derecelendirme çalışmasını yapma veya çalışmaya devam edip etmeme kararı verirken, söz konusu işe, yeterli mesleki niteliklere sahip derecelendirme uzmanı tahsis edilip edilemeyeceği hususlarını da değerlendirerek, nitelikli bir derecelendirme hizmeti sunmak,

g) Müşterinin kamuya açıklaması gereken bilgilerden zamanında açıklanmayan ve/veya yetersiz olarak açıklananlar ile müşterinin faaliyetlerini önemli ölçüde etkileyen diğer finansal ve idari riskleri derecelendirme çalışmasında dikkate almak,

ğ) Derecelendirme çalışmasında Kurulun muhasebe standartlarına ilişkin düzenlemelerine uygun olarak hazırlanmış ve bağımsız denetimden geçmiş finansal bilgileri esas almak ve yararlanılan bütün kaynakların güvenilir olduğundan emin olmak,

h) Uluslararası bir derecelendirme kuruluşu ile bilgi paylaşımı sözleşmesi yapılması halinde, söz konusu kuruluşun metodolojisine uymak ve aynı sembolleri kullanmak

zorundadırlar.

(2) Derecelendirme uzmanlarının da derecelendirme kuruluşu tarafından kullanılan metodolojiyi tutarlı bir şekilde uygulamaları, yanlış ve yanıltıcı olabilecek bir analiz yapmaktan kaçınmak suretiyle çalışmalarında gerekli mesleki özen ve titizliği göstererek kaliteli bir hizmet sunmaları gereklidir.

(3) Bu Tebliğin 10 uncu maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen nitelikleri de taşıyan derecelendirme uzmanlarının, uzman olarak görev almadıkları derecelendirme çalışmalarında derecelendirme komitesi üyesi; derecelendirme komitesi üyelerinin de, komite üyesi olarak görev almadıkları derecelendirme çalışmalarında derecelendirme uzmanı olarak görev almaları mümkündür.

Derecelendirme notu

MADDE 16 – (1) Derecelendirme notu, derecelendirme uzmanınca değil, derecelendirme komitesi tarafından konuyla ilgili olduğu bilinen ve/veya ilgili olduğu düşünülen tüm bilgilerin değerlendirilmesi suretiyle ve yayımlanan metodolojiye uygun olarak belirlenir.

(2) Talebe bağlı olan veya talebe bağlı olmayan derecelendirme çalışması sonucunda verilen derecelendirme notu, derecelendirme kuruluşu tarafından, bu Tebliğin 26 ncı maddesinin dördüncü fıkrası çerçevesinde kamuya açıklanır.

Derecelendirme notunun izlenmesi ve güncellenmesi

MADDE 17 – (1) Derecelendirme kuruluşu, derecelendirme notunu kamuya açıkladıktan sonra da sürekli olarak;

a) Müşteriye ve/veya borçluluğu temsil eden sermaye piyasası aracına ilişkin bilgileri düzenli olarak gözden geçirmek,

b) Derecelendirme sözleşmesinin feshini gerektirenler dahil, derecelendirme işlem ve kararlarını etkileyebilecek her türlü bilginin farkında olmak,

c) Gözden geçirmenin sonucuna bağlı olarak derecelendirme çalışmasını zamanında yeniden değerlendirmek

suretiyle verilen notu güncellemek zorundadır.

(2) Derecelendirme notunun kamuya açıklanmasından kaçınmak amacıyla derecelendirme çalışmasına son verilemez. Bu durum dışındaki hallerde, derecelendirme çalışmasına son verilmesine ilişkin karar, derecelendirme kuruluşu tarafından kamuya açıklanır. Yapılan açıklamada, derecelendirme notunun en son ne zaman gözden geçirildiği ve derecelendirme çalışmasına neden son verildiği hususlarına yer verilir.

(Ek fıkra: Seri: VIII, No: 76 sayılı Tebliğ ile) Ülkenin talebe bağlı olan ya da olmayan kredi derecelendirme notlarına ilişkin gözden geçirme süresi en fazla 6 ay olarak uygulanır

Tarafsızlık

MADDE 18 – (1) Derecelendirme kuruluşları ve çalışanları, müşteriler, yatırımcılar, diğer piyasa katılımcıları ve kamu ile dürüst ve tarafsız bir ilişki geliştirirler.

(2) Derecelendirme kuruluşu çalışanları, derecelendirme faaliyetlerini ve faaliyetler ile ilgili ilişkilerini tarafsız ve dürüst bir şekilde yürütürler. Dürüstlük ve tarafsızlık ilkesini ihlal ettiği tespit edilen çalışanların derecelendirme kuruluşu ile ilişkileri kesilir.

(3) Derecelendirme kuruluşları ve çalışanları, açık veya zımni bir şekilde belirli bir derecelendirme notu verilebileceğine ilişkin hiçbir garanti veremez veya taahhütte bulunamazlar.

(4) Derecelendirme kuruluşları, kontrolörün yönetim kurulu tarafından seçimi ile çalışma ve raporlama ilke, usul ve esaslarını yazılı olarak belirlemek zorundadırlar. Kontrolör, gerçekleştirdiği denetim sonucunda düzenlediği raporu doğrudan kuruluşun yönetim kuruluna yazılı olarak bildirir. Kontrolöre verilecek ücret ve sağlanacak diğer menfaatler derecelendirme faaliyetleri ile ilişkilendirilemez.

(5) Derecelendirme kuruluşunda çalışan herhangi bir kişinin, yasa dışı veya kuruluşun ahlaki davranış kuralları yönergesine veya mevzuata aykırı işlemlerinin, kuruluşun diğer çalışanları tarafından gerekli önlemlerin alınabilmesini teminen kontrolöre derhal bildirilmesi şarttır. Bu durumda, derecelendirme kuruluşu, kuruluşun ahlaki davranış kuralları yönergesi ve mevzuat hükümleri çerçevesinde gerekli işlemleri yapmak ve kontrolöre karşı diğer çalışanlar tarafından oluşturulabilecek engelleyici hareketleri önlemek için gerekli tedbirleri almak zorundadır. Derecelendirme kuruluşu, kontrolörü

raporu üzerine yapılan işlem ve/veya alınan önlemler hakkında 6 iş günü içerisinde Kurula bilgi verir.

Bağımsızlığın sağlanması ve çıkar çatışmalarından kaçınılması

MADDE 19 – (1) Derecelendirme çalışmalarında bağımsızlığın sağlanması ve çıkar çatışmalarından kaçınılmasını teminen aşağıdaki genel esaslara uyulur.

a) Derecelendirme kuruluşları yapacakları derecelendirmenin kendileri, yatırımcılar ve diğer piyasa katılımcıları üzerinde olabilecek muhtemel ekonomik, politik ve diğer etkileri nedeniyle derecelendirme ile ilgili işlemleri yapmaktan ve kararları vermekten kaçınamazlar.

b) Derecelendirme notu, derecelendirme kuruluşunun (bağlı ortaklıkları, müşterek yönetime tabi teşebbüsleri ve iştirakleri ile bilgi paylaşımı ilişkisi olan diğer kuruluşlar dahil) müşterisi veya müşterisinin hakim ortakları, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi teşebbüsleri ile olan mevcut ve muhtemel iş ilişkilerine bağlı olarak belirlenemez.

c) Derecelendirme kuruluşları, derecelendirme faaliyeti ve bu faaliyete tahsis ettikleri çalışanlarını, derecelendirme açısından ve hukuki olarak çıkar çatışmalarına sebep olabilecek diğer faaliyet alanlarından ayırmak zorundadırlar. Bu amaçla, derecelendirme kuruluşlarının çıkar çatışması olasılığını ortadan kaldıran süreç ve mekanizmaları kurmaları ve gerekli önlemleri almaları şarttır.

ç) Derecelendirme kuruluşları derecelendirme hizmeti verdikleri müşterilerine, aynı dönemde ve izleyen iki yıl içerisinde danışmanlık hizmeti ve çıkar çatışmasına neden olabilecek diğer hizmetleri veremezler. Aynı şekilde, danışmanlık ve benzeri diğer hizmetleri sundukları müşterilerine, aynı dönemde ve izleyen iki yıl içerisinde derecelendirme hizmeti veremezler.

(2) Derecelendirme kuruluşları bağımsızlığın sağlanması ve çıkar çatışmalarından kaçınılmasını teminen aşağıdaki esaslara uygun politikalar geliştirerek bunların uygulanmasını sağlarlar.

a) Derecelendirme kuruluşları, derecelendirme sürecinde etkili olan çalışanlarının analiz, değerlendirme, görüş ve kararlarını etkileyebilecek mevcut ve muhtemel tüm çıkar çatışmalarını tespit etmek, önlemek, yönetmek ve kamuya açıklamak üzere yazılı süreçler ve yöntemler oluştururlar. Bu süreç ve yöntemlere derecelendirme kuruluşlarının ahlaki davranış kuralları yönergesinde yer verilir.

b) Derecelendirme kuruluşları, bu maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen konuya ilişkin yapacakları kamuya açıklamaların, esasta ve görünüşte çıkar çatışmasına neden olmayacak şekilde tam, doğru, açık, anlaşılır ve zamanında olmasına özen gösterirler.

c) Derecelendirme kuruluşları, müşterisi ile müşterisinin hakim ortakları, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi teşebbüsleri tarafından ihraç edilen sermaye piyasası araçlarının (yatırım fonu katılma belgeleri hariç) alım satımında bulunamazlar.

(3) Derecelendirme kuruluşları ve çalışanları, derecelendirme faaliyetlerinde bağımsızlığın sağlanması ve çıkar çatışmalarının önlenmesini ve/veya çıkar çatışmalarından kaçınılmasını teminen aşağıdaki esaslara uyarlar.

a) Derecelendirme uzmanları ve derecelendirme komitesi üyelerinin çalışma esasları ve verdikleri hizmet karşılığı elde ettikleri kazançlar, muhtemel çıkar çatışmalarını önleyecek şekilde belirlenir.

b) Derecelendirme kuruluşları ile derecelendirme uzmanları ve derecelendirme komitesi üyeleri, derecelendirme çalışmalarında bağımsız ve objektif olmak zorundadırlar. Söz konusu kişilerin derecelendirme faaliyetleri sırasında, bireysel olarak dürüst ve tarafsız olmaları yanında, mesleki faaliyetin dürüst ve tarafsız yürütülmesini sağlayacak bir anlayış ile hareket etmeleri şarttır.

c) Derecelendirme uzmanları çalışmaları sırasında ortaya çıkabilecek çıkar çatışmalarından uzak kalmak ve dürüstlük ve tarafsızlıklarını etkileyebilecek hiçbir

müdahaleye imkan vermemek zorundadırlar. Derecelendirme komitesi üyelerinin de inceleme ve değerlendirme sonucunda ulaştıkları görüşlerini, başkalarının doğrudan veya dolaylı çıkarlarını düşünmeksizin oluşturmaları gerekir.

ç) **(Değişik: Seri: VIII, No: 77 sayılı Tebliğ ile**) **(Değişik: Seri: VIII, No: 79 sayılı Tebliğ ile**) Doğrudan veya dolaylı olarak %10'dan daha az paya sahip olan tüzel kişi ortakları ve 19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu ve portföyündeki işletmeler ile Türkiye Varlık Fonuna bağlı alt fonlar ve portföyündeki işletmeler hariç olmak üzere derecelendirme kuruluşunun ortakları, yöneticileri, kontrolörü, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanları;

1) Derecelendirme hizmeti verdikleri dönemde bir başka derecelendirme kuruluşunda ve müşteride her ne unvanla olursa olsun görev alamazlar.

2) Ticaretle uğraşamazlar (derecelendirme kuruluşunda herhangi bir unvanla görev almayan ortaklar hariç).

3) Derecelendirme çalışmasının bitiminden itibaren 2 yıl geçmedikçe derecelendirmesini yaptıkları müşteri ile müşterinin hakim ortakları, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi teşebbüslerinde her ne unvanla olursa olsun görev alamazlar.

4) Derecelendirme kuruluşunun müşterisi ile müşterisinin hakim ortakları, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi teşebbüsleri tarafından ihraç edilen sermaye piyasası araçlarının (yatırım fonu katılma belgeleri hariç) alım satımında bulunamazlar.

d) **(Değişik: Seri: VIII, No: 79 sayılı Tebliğ ile**) Derecelendirme kuruluşları, sermayelerinde doğrudan ve/veya dolaylı olarak %10 veya daha fazla paya sahip tüzel kişi ortakları ile bunların bağlı ortaklıkları, müşterek yönetime tabi teşebbüsleri ve iştiraklerine derecelendirme hizmeti veremezler. İşbu fıkrada yer alan kısıtlara tabi olmadan, 6741 sayılı Kanunla kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun doğrudan ve/veya dolaylı olarak ortak olduğu derecelendirme kuruluşları, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu ve portföyündeki işletmeler ile Türkiye Varlık Fonuna bağlı alt fonlar ve portföyündeki işletmelere derecelendirme hizmeti verebilir.

e) Derecelendirme kuruluşları, çalışanların ücretlerini bu kişilerin görev aldıkları derecelendirme çalışmalarından elde edilen gelirlerle ilişkilendiremezler.

(4) **(Değişik: Seri: VIII, No: 77 sayılı Tebliğ ile) (Değişik: Seri: VIII, No: 79 sayılı Tebliğ ile)** Doğrudan veya dolaylı olarak %10'dan daha az paya sahip olan tüzel kişi ortakları ve 6741 sayılı Kanunla kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu ve portföyündeki işletmeler ile Türkiye Varlık Fonuna bağlı alt fonlar ve portföyündeki işletmeler hariç olmak üzere, derecelendirme kuruluşunun ortakları, yöneticileri, kontrolörleri, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanlarının üçüncü derece dahil kan ve ikinci derece dahil kayın hısımları ile eşleri, derecelendirme hizmetinin verildiği dönemde müşteri ile ticari ilişkide bulunamazlar ve müşterinin yönetim kademelerinde yönetsel ve/veya idari yetkiye sahip bir unvanla görev alamazlar.

(5) Derecelendirme uzmanlarının, çıkar çatışmalarına giren veya muhtemel olarak girebilecek izlenimi veren kişisel ilişkilerini, derecelendirme kuruluşuna bildirmeleri zorunludur.

Bağımsızlığın ortadan kalkmış sayılacağı durumlar

MADDE 20 – (1) Derecelendirme kuruluşunun, derecelendirme uzmanları veya derecelendirme komitesi üyelerinin bağımsızlığının zedelendiğine dair Kurulun, derecelendirme kuruluşunun, müşterinin veya ilgili diğer tarafların tereddütünün oluşması halinde, bağımsızlığın ortadan kalktığı kabul edilir. Bağımsızlığın ortadan kalktığı durumlarda ivedilikle Kurula da bilgi verilir.

(2) Bağımsızlığın ortadan kalkmış sayılacağı durumlara, bunlarla sınırlı olmamak üzere, aşağıda yer verilmektedir:

a) **(Değişik: Seri: VIII, No: 77 sayılı Tebliğ ile) (Değişik: Seri: VIII, No: 79 sayılı Tebliğ ile)** Doğrudan veya dolaylı olarak %10'dan daha az paya sahip olan tüzel kişi ortakları ve 6741 sayılı Kanunla kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu ve portföyündeki işletmeler ile Türkiye Varlık Fonuna bağlı alt fonlar ve portföyündeki işletmeler hariç olmak üzere derecelendirme kuruluşlarının ortakları, yöneticileri, derecelendirme komitesi üyeleri, derecelendirme uzmanları ile tüzel kişi ortakların yönetim kurulu üyeleri ve bunların üçüncü derece dahil kan ve ikinci derece dahil kayın hısımları ile eşleri veya derecelendirme kuruluşları tarafından;

1) Derecelendirme sözleşmesinde öngörülenler dışında müşteriden veya müşteri ile ilgili kişi, kurum ve kuruluşlardan, doğrudan veya dolaylı olarak bir menfaat elde edildiğinin veya menfaat sağlanacağı vaadinin ortaya çıkması.

2) Müşteriyle, müşterinin %10 veya daha fazlasına sahip ortaklarıyla ya da müşterinin yönetim, denetim ve/veya sermaye bakımlarından doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunduğu ya da nüfuzu altında bulundurduğu gerçek veya tüzel kişilerle ortaklık ilişkisine girilmiş olduğunun belirlenmiş olması.

3) Müşteride veya müşterinin hakim ortakları ile müşterinin bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi teşebbüslerinde kurucu, yönetim kurulu başkan veya üyesi, şirket müdürü veya yardımcısı olarak veya önemli karar, yetki ve sorumluluğu taşıyan başka sıfatlarla görev alınması.

4) Müşteri veya müşterinin hakim ortakları ile müşterinin bağlı ortaklıkları, müşterek yönetime tabi teşebbüsleri ve iştirakleri ile olağan ekonomik ilişkiler dışında borç-alacak ilişkisine girilmiş olması, müşteri ve müşterinin hakim ortakları ile bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi teşebbüsleri tarafından ihraç edilen veya garanti edilen sermaye piyasası araçlarının (yatırım fonu katılma belgeleri hariç) alınıp satılması.

5) Müşteriye son 2 yıl içinde bağımsız denetim ve/veya değerleme faaliyeti kapsamında hizmet verilmiş olması.

b) Geçmiş yıllara ilişkin derecelendirme ücretinin, geçerli bir nedene dayanmaksızın, müşteri tarafından ödenmemesi veya sözleşme ile belirlenenden daha az ya da daha fazla ödenmesi,

c) Derecelendirme ücretinin ödenmesinin derecelendirme sonuçları ile ilgili şartlara bağlanması veya önceden kararlaştırılmış bir derecelendirme tahminine bağlanmış olması ya da derecelendirme işleminin tamamlanmasından sonra belirlenmesi veya piyasa rayicinden bariz farklılıklar göstermesi ve

ç) Bir müşteri ile müşterinin hakim ortakları, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi teşebbüslerinden elde edilen yıllık gelirin, o yıla ilişkin toplam gelirlere oranının 3 yıl üst üste % 20'yi geçmesi.

Derecelendirme çalışması ile ilgili bilgilerin zamanında kamuya açıklanması ve şeffaflık

MADDE 21 – (1) Derecelendirme kuruluşları, bu Tebliğin 16 ncı ve 17 nci maddelerinde belirtilen kamuya açıklamaya ilişkin genel yükümlülükleri kapsamında verdikleri derecelendirme hizmetleri hakkında kamunun tam, doğru ve zamanında bilgilendirilmesini teminen aşağıdaki esaslara uyarlar.

a) Derecelendirme kuruluşları, verdikleri derecelendirme notlarını, güncellenme zamanını da içerecek şekilde derecelendirme notlarındaki değişiklikleri ve bunlarla ilgili gerekli bilgileri, bu Tebliğin 26 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen çerçevede kamuya açıklamak zorundadırlar. Bu kapsamda kamuya yapılması gereken açıklamaların tüm yatırımcılara ulaşmasını teminen ücretsiz olması ve gerekli bilgileri içermesi şarttır.

b) Derecelendirme kuruluşları, kamunun yürütülen derecelendirme faaliyeti ile ilgili yeterli bilgiye ulaşmasını teminen, metodolojileri, süreçleri ve varsayımları (müşterinin kamuya açıklanan finansal bilgilerinde önemli ölçüde değişiklik yaratan finansal tablolarla ilgili düzeltmeler dahil) hakkında kamuya açıklama yapmak zorundadırlar. Bu açıklamalar her bir derecelendirme not grubunun neyi ifade ettiği,

müşterinin temerrüde düşme veya temerrütten çıkma durumları ve derecelendirme çalışması süreci gibi (ancak bu bilgilerle sınırlı olmamak üzere) hususları kapsar.

c) Derecelendirme kuruluşları tarafından kamuya yapılan açıklamalarda derecelendirmenin hiçbir şekilde derecelendirmeye konu müşteri veya borçluluğu temsil eden sermaye piyasası araçlarına ilişkin bir tavsiye niteliğinde olmadığı hususu da açıkça belirtilir.

ç) Derecelendirme kuruluşları, derecelendirme notunu veya derecelendirme notundaki değişiklikleri kamuya açıklamadan önce, derecelendirme çalışması ile ilgili önemli hususlar hakkında, müşteriyi bilgilendirmek zorundadırlar. Müşteriden alınan konuya ilişkin bilgilerin titizlikle değerlendirilmesi şarttır. Derecelendirme kuruluşlarının önceden bilgi veremediği durumlarda da derecelendirme notunun kamuya açıklanmasından sonra ivedilikle müşterilere bilgi verememe nedenlerini açıklamaları zorunludur.

d) Derecelendirme kuruluşları, piyasada şeffaflığın artırılması ve derecelendirme kuruluşlarının performanslarının ilgililer tarafından daha iyi değerlendirilebilmesini teminen, her bir derecelendirme not grubuna ilişkin geçmiş temerrüt oranları ile bu gruplarla ilgili temerrüt oranlarında zaman içinde meydana gelen değişiklikler hakkında kamuya yeterli açıklama yapmak zorundadırlar. Ancak, derecelendirmenin niteliği veya diğer koşullar sebebiyle geçmiş temerrüt oranlarının açıklanmasının istatistiki olarak

anlamsız olması veya yatırımcıyı yanıltıcı nitelikte olması halinde derecelendirme kuruluşunun bu hususu da kamuya açıklaması zorunludur.

e) Derecelendirme kuruluşu tarafından, her bir derecelendirme için müşterinin bu sürece katılıp katılmadığı hususu kamuya açıklanır. Talebe bağlı olmayan derecelendirmelerde, derecelendirmenin ilgili işletmenin talebi olmaksızın yapıldığı hususu da kamuya açıklanır. Talebe bağlı olmayan derecelendirmelere ilişkin politika ve süreçlerin de kamuya açıklanması şarttır.

f) Derecelendirme kuruluşları, önemli nitelikteki tüm işlem, süreç, metodoloji ve uygulamalarındaki değişiklikleri, söz konusu önemli değişiklikleri uygulamaya koymadan önce, kamuya açıklamak zorundadırlar. Bu değişiklikler yapılmadan önce, değişikliğin muhtemel etkileri de göz önünde bulundurulur.

(2) Derecelendirme kuruluşları, bu Tebliğde öngörülen kamuyu aydınlatma yükümlülüklerini yerine getirmek üzere, resmi bir internet sitesi kurmak zorundadırlar.

Gizlilik ve sır saklama yükümlülüğü

MADDE 22 – (1) Müşteri ile derecelendirme kuruluşu arasında bilgilerin gizliliği konusunda yapılan bir sözleşme veya mevzuatta bir hüküm olmadığı takdirde, derecelendirme kuruluşu bilgilerin gizliliğini sağlayacak süreç ve mekanizmaları geliştirmek zorundadır. Yapılan sözleşmelerde ve mevzuatta aksine bir hüküm olmadıkça, derecelendirme kuruluşu ve çalışanlarının, gizli bilgileri yatırımcılara ve diğer kişilere açıklamaları yasaktır.

(2) Müşteri ile olan sözleşmede yazılı koşullar dışında, derecelendirme kuruluşları gizli bilgileri yalnızca derecelendirme faaliyetleri için kullanmak zorundadırlar.

(3) Derecelendirme kuruluşları, müşterileri ile ilgili olanlar dahil tüm kayıt ve belgelerin çalınma, hırsızlık ve kötüye kullanılmasına karşı her türlü önlemi almak zorundadırlar.

(4) Derecelendirme kuruluşları derecelendirme sonuçlarına veya gelecekte yapacakları derecelendirme faaliyetlerine ilişkin olarak kamuya açıklanmamış bilgileri, müşteri ve önceden belirlenmiş kişi/kurumlar dışında kimseye açıklayamazlar. Adli veya mevzuatla yetkili ve görevli kılınmış olmak kaydıyla, idari işlemlere ve her türlü inceleme ve soruşturma halleri ile suç oluşturan durumlara ilişkin olarak sır sayılan bilgilerin yetkililere verilmesi sır saklama yükümlülüğüne aykırılık oluşturmaz.

(5) Derecelendirme kuruluşları, kuruluşun ilgili olduğu diğer şirket çalışanlarına gizli bilgileri veremezler. Derecelendirme kuruluşu içinde, gizli nitelikteki bilgilerin paylaşımında derecelendirme faaliyeti ile ilgili ihtiyaç esas alınır.

(6) Derecelendirme kuruluşu çalışanları, gizli bilgileri yalnızca derecelendirme işinin yürütülmesi amacıyla kullanabilirler, kendileri veya başkalarının menfaatlerine kullanamazlar.

(7) Derecelendirme kuruluşu ortakları, yönetici ve çalışanlarının derecelendirme faaliyetleri sırasında öğrendikleri gizli bilgilere ilişkin sır saklama yükümlülükleri görevden ayrılmalarından sonra da devam eder.

Ahlaki davranış kuralları yönergesinin kamuya açıklanması ve piyasa katılımcıları ile iletişim

MADDE 23 – (1) Derecelendirme kuruluşları ahlaki davranış kuralları yönergesinin bu Tebliğde tanımlandığı şekilde ve kapsama uygun olarak hazırlandığından emin olmak, hazırlanan ahlaki davranış kuralları yönergesini kamuya açıklamak ve bu kuralların uygulanmasını sağlamak zorundadırlar.

(2) Derecelendirme kuruluşları, piyasa katılımcıları ve kamuyla olan ilişkileri yürütmek, gelen şikayetleri değerlendirmek, soru ve her türlü değerlendirmeleri dikkate alarak uygun politikaları belirlemek amaçlarıyla organizasyon yapıları içerisinde bir birim oluşturmak zorundadırlar.

Reklam yasağı

MADDE 24 – (1) Derecelendirme kuruluşları iş elde etmek için dolaylı ve dolaysız reklam sayılabilecek faaliyetlerde bulunamazlar, iş öneremezler.

(2) Ancak kendilerini tanıtıcı bilgiler içeren broşürler hazırlayıp dağıtabilirler, kendileri veya müşterileri için eleman aramaya yönelik ilanlar verebilirler, mesleki konularda bilimsel nitelikte yayın yapabilirler, seminer, konferans gibi toplantılar düzenleyebilir veya bunlara katılıp tebliğ sunabilirler, eğitim ve öğretim amacıyla ders verebilirler. Bu faaliyetler yürütülürken;

a) İşin sonucu ile ilgili vaat ve taahhütlerde bulunulmaması,

b) İşin gerektirdiği ciddiyette ve ölçüde kalınması,

c) Abartılmış, hissi, gerçeğe uymayan ve ilgilileri aldatıcı ve yanıltıcı, deneyim noksanlıklarını istismar edici söz, görüntü ve bilgi unsurlarına yer verilmemesi veya bu izlenimin yaratılmaması,

ç) Yapılabilecek iş ve hizmetler konusunda somut temeli olmayan bekleyişler yaratılmaması,

d) Kuruluşun diğer derecelendirme kuruluşlarıyla karşılaştırılmaması,

zorunludur.

(3) Bu madde hükmü, derecelendirme kuruluşlarının ortak, yönetici, kontrolör ve çalışanları için de geçerlidir.

ALTINCI BÖLÜM
Diğer Hükümler

Finansal tablo düzenleme ve bağımsız denetim yükümlülüğü

MADDE 25– (1) Türkiye'de kurulan derecelendirme kuruluşlarının yıllık finansal tablolarının, Kurulun muhasebe standartlarına ilişkin düzenlemelerindeki payları bir borsada işlem gören ortaklıklar için öngörülen hükümler çerçevesinde hazırlanması ve Kurulun bağımsız denetim standartlarına ilişkin düzenlemeleri uyarınca bağımsız denetime tabi tutulması zorunludur.

Kurula bildirim ve kamuya açıklama

MADDE 26– (1) Türkiye'de kurulan derecelendirme kuruluşları, yetkilendirildikten sonra;

a) Esas sözleşmeleri,

b) Ortakları, yöneticileri, kontrolör ve çalışanları ile kuruluşun tüzel kişi ortaklarının yönetim kurulu üyeleri,

c) Kurula başvuru sırasında bu Tebliğ uyarınca sundukları diğer bilgiler

ile ilgili her türlü değişiklikleri en geç 6 iş günü içinde Kurula bildirmekle yükümlüdürler.

(2) Türkiye'de kurulan derecelendirme kuruluşlarının,

a) Bu Tebliğin hükümleri çerçevesinde imzaladıkları derecelendirme sözleşmelerini ve bu sözleşmelere ilişkin değişiklikleri,

b) Bu Tebliğin hükümleri çerçevesinde imzaladıkları bilgi paylaşım sözleşmelerini ve bu sözleşmelere ilişkin değişiklikleri,

c) Bu Tebliğ kapsamında yaptırılması zorunlu olan mesleki sorumluluk sigortası poliçelerini

en geç 6 iş günü içerisinde Kurula göndermeleri zorunludur.

(3) Türkiye'de kurulan derecelendirme kuruluşları, bu Tebliğin 25 inci maddesi uyarınca hazırlanması zorunlu olan yıllık finansal tabloları ve bunlara ilişkin bağımsız denetim raporları ile faaliyetlerinden elde ettikleri ve kaynaklarına göre ayrıntılı olarak sınıflandırdıkları gelirlerine ilişkin bilgileri resmi internet sitelerinde kamuya açıklamak ve bilanço tarihini izleyen 10 hafta içinde Kurula göndermek zorundadırlar.

(4) Türkiye'de kurulan derecelendirme kuruluşlarının, derecelendirme notunu vermeleri, izlemeleri ve güncellemelerine ilişkin bilgileri;

a) Sermaye piyasası araçları bir borsada işlem gören işletmelerle ilgili olması durumunda, en seri haberleşme vasıtasıyla, en geç bu bilgilerin oluştuğu günü izleyen iş günü saat 09:00'a kadar kamuya duyurulmak üzere ilgili borsaya ve Kurula,

b) Sermaye piyasası araçları bir borsada işlem görmeyen işletmelerle ilgili olması durumunda, en seri haberleşme vasıtasıyla, en geç bu bilgilerin oluştuğu günü izleyen iş günü Kurula

göndermeleri zorunludur. Derecelendirme çalışmasına son verilmesi halinde, bu konuda yapılacak kamuya açıklamalarda da aynı esaslara uyulur.

(5) Türkiye'de kurulan derecelendirme kuruluşlarının, bu maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında belirtilenler dışında, bu Tebliğ uyarınca kamuya açıklamaları öngörülen bilgileri, resmi internet siteleri aracılığıyla ve uygun görecekleri diğer yöntemlerle kamuya açıklamaları ve kamuya açıklamalarını izleyen 6 iş günü içinde Kurula göndermeleri zorunludur.

(6) Bu maddenin dördüncü fıkrasında yer alan bildirim yükümlülüğü, bu Tebliğin 8 inci maddesi uyarınca Türkiye'de derecelendirme faaliyetinde bulunması Kurulca kabul edilen uluslararası derecelendirme kuruluşları için de geçerlidir. Ayrıca, bu kuruluşlar, Türkiye'de yapacakları derecelendirme faaliyetine ilişkin olarak faaliyete başlamadan önce müşteri ve derecelendirmenin kapsam ve konusu ile bu Tebliğ'in 8'inci maddesinin 3'üncü fıkrası çervesinde görevlendirecekleri temsilcileri hakkında Kurula bilgi vermek zorundadırlar.

(7) **(Ek fıkra.: Seri: VIII, No: 76 sayılı Tebliğ ile)** Ülkenin talebe bağlı olan ya da olmayan kredi derecelendirme notlarının ve not görünümlerinin açıklanmasına ilişkin olarak

a) Kredi derecelendirme notu veren derecelendirme kuruluşları, her yıl Aralık ayı sonunda, bir sonraki yıl içerisinde yapacakları not ve/veya görünüm açıklamalarının tarihlerine ilişkin takvimi kendi internet siteleri ve veri dağıtım şirketleri aracılığıyla kamuya duyurmak ve Kurula göndermek zorundadırlar. Not veya görünüm açıklamalarının Cuma günleri yapılması esastır. Gerekli ve/veya acil durumların ortaya çıkması halinde, kredi derecelendirme notuna veya görünüme ilişkin açıklama kamuya duyurulan takvimden farklı bir tarihte yapılabilir. Ancak bu durumda, açıklama tarihinin değiştirilmesine ilişkin gerekçe kamuya duyurulur. Talebe bağlı olmayan kredi derecelendirmelerinde not veya görünüm açıklamaları bir yıl içerisinde en çok 3 defa yapılabilir.

b) Not veya görünüm açıklamalarının derecelendirme kuruluşu tarafından önceden kamuya duyurulan tarihte, borsanın ilk seans açılışından en az bir saat önce veya son seans kapanışından sonra yapılması zorunludur.

c) Not veya not görünümü açıklaması ile aynı anda, varsayımlar, kısıtlar, değişkenler ve belirsizlikler dahil olmak üzere ülke notunun veya not görünümünün belirlenmesinde dikkate alınan tüm hususları içeren ayrıntılı bir araştırma raporu kamuya açıklanır. Kamuya sunulan bu raporun, anlaşılabilir ve açık olması gerekmektedir.

ç) Ülke notunda veya not görünümünde değişiklik yapılması durumunda, değişiklik duyurusu ile aynı anda kamuya açıklanacak araştırma raporunda aşağıda sayılan asgari unsurların bulunması zorunludur:

1) Kantitatif varsayımlarda gerçekleşen değişikliklerin sebeplerine ve göreceli ağırlıklarına ilişkin ayrıntılı bir değerlendirme: Bu değerlendirmede, kişi başı gelir, Gayrisafi Milli Hasıla büyüme hızı, enflasyon, bütçe dengesi, dış denge, dış borç, ekonomik büyüme göstergesi, temerrüt göstergesi ve dikkate alınan ilgili diğer tüm etkenlerin tanımı yer alır. Bu değerlendirmede, her etkenin göreceli ağırlığına da yer verilir.

2) Kalitatif varsayımlarda gerçekleşen değişikliklerin sebeplerine ve göreceli ağırlıklarına ilişkin ayrıntılı bir değerlendirme.

3) Not değişikliğine ilişkin risklerin, kısıtların ve belirsizliklerin ayrıntılı bir tarifi.

4) Not değişikliğine karar veren komitenin toplantı notlarına ilişkin özet.

d) Talebe bağlı olmayan kredi derecelendirme notları veya bu notlara ilişkin görünümler, bilgi edinilmesi ve nota etki edebilecek herhangi bir husus ve bilginin bulunup bulunmadığının teyit edilmesi amacıyla, kamuya açıklanmasından 12 saat önce ihraçtan sorumlu ilgili kamu kurumuna bildirilir. Bildirimin sınırlı sayıda kişiye yapılması esas olup bildirimin yapılacağı kişiler kredi derecelendirme kuruluşu ile ilgili kamu kurumu tarafından karşılıklı olarak belirlenir.

Derecelendirme faaliyetinden doğan sorumluluk

MADDE 27 – (1) Derecelendirme faaliyetinin bu Tebliğde belirtilen ilke, esas ve usullere uygun olarak yapılmamasından dolayı, müşteriler ve üçüncü şahısların uğrayabilecekleri zararlardan, genel hükümler saklı kalmak kaydıyla, derecelendirme kuruluşu ile birlikte ilgili derecelendirme uzmanları ve derecelendirme komitesi üyeleri müteselsilen sorumludur.

(2) Kurulca yetkilendirilen derecelendirme kuruluşları, gerçekleştirecekleri derecelendirme faaliyetlerinden doğabilecek zararları karşılamak amacıyla mesleki sorumluluk sigortası yaptırırlar.

(3) Derecelendirme kuruluşunun ortakları, yöneticileri, derecelendirme komitesi üyeleri, kontrolör ile derecelendirme uzmanları ve diğer çalışanlarının cezai sorumlulukları saklıdır.

Kurulun gözetim ve denetimi

MADDE 28 – (1) Bu Tebliğ kapsamındaki derecelendirme faaliyeti Kurulun gözetim ve denetimine tabidir. Kurul derecelendirme kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir. Derecelendirme kuruluşları, derecelendirme faaliyeti ile ilgili olarak hazırlanan raporlar ile bunların dayanağını teşkil eden çalışma belgelerini Kurulca istendiğinde ibraz edilmek üzere en az 10 yıl süreyle saklamak zorundadırlar.

İdari para cezası ve listeden çıkarılma

MADDE 29 – (1) Kurulca,

a) Başvuru koşullarının kaybedildiğinin,

b) Bu Tebliğin 5 inci bölümünde yer alan derecelendirme faaliyet ilke ve esaslarına uyulmadığının,

c) Sermaye piyasasında kesintisiz olarak 5 yıl süreyle derecelendirme faaliyetinde bulunulmadığının,

ç) Bu Tebliğ kapsamındaki bildirim yükümlülüklerinin zamanında, tam ve doğru olarak yerine getirilmediğinin ya da Kurulca ve Kurulca görevlendirilenler tarafından istenebilecek her türlü bilgi veya belgenin zamanında, tam ve doğru olarak verilmediğinin veya geciktirildiğinin

tespit edilmesi halinde, derecelendirme kuruluşu ve/veya derecelendirme kuruluşunun yöneticileri, kontrolör ve çalışanları hakkında Kanunun 47/A maddesi uyarınca idari para cezası uygulanabilir veya derecelendirme kuruluşu Kurul tarafından Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi uyarınca listeden çıkarılabilir.

(2) Yukarıda belirtilen yaptırımların öncelik sırası belirlenirken, fiilin özelliği ve etkileri göz önünde bulundurulur. Kurul, derecelendirme kuruluşunun kamu yararı açısından telafisi imkansız zararlara yol açabilecek nitelikteki fiillerinin tespiti halinde, derecelendirme kuruluşu hakkında idari para cezası uygulamaksızın kuruluşu listeden çıkarabilir.

(3) Bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen hususlarda bir sorumluluk tespit edilmesi halinde, Kurul sadece ilgili kontrolör, derecelendirme komitesi üyesi ve/veya derecelendirme uzmanının sermaye piyasasında derecelendirme faaliyetinde bulunmasını yasaklayabilir.

Kaldırılan hükümler

MADDE 30 – (1) 4/12/2003 tarihli ve 25306 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri:VIII, No:40 sayılı Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti Ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Tebliğin 9 ncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan kontrolör istihdamına ilişkin yükümlülüğe;

a) Tebliğin yayımından önce Kurulca yetkilendirilen derecelendirme kuruluşları, Tebliğin yayımı tarihinden itibaren 3 yıl içinde,

b) Tebliğin yayımından sonra Kurulca yetkilendirilecek olan derecelendirme kuruluşları da yetkilendirilme tarihlerinden itibaren 2 yıl içinde,

uyum sağlamak zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Tebliğin yayımından önce Kurulca yetkilendirilen derecelendirme kuruluşları ile bu Tebliğin yayımı tarihi itibariyle başvurusu Kurulca değerlendirme aşamasında bulunanlar, bu Tebliğin Geçici 1 inci maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Tebliğin yayımını takip eden 2 yıl içinde faaliyetlerini ve organizasyon yapılarını bu Tebliğe uygun hale getirmek zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Tebliğin yayımından önce Türkiye'de derecelendirme faaliyetinde bulunması Kurulca kabul edilen uluslararası derecelendirme kuruluşları ile Tebliğin yayımı tarihi itibariyle, Tebliğin 8 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında Kurula başvuruda bulunanlar, aynı maddenin üçüncü fıkrasına faaliyete geçmelerini takiben 1 yıl içinde uyum sağlamak zorundadırlar.

Yürürlük

MADDE 31 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 32 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sermaye Piyasası Kurulu yürütür.

DİKKAT:

[BU SAYFA BİLİNÇLİ OLARAK BOŞ BIRAKILMIŞTIR.
BİR SONRAKİ SAYFA (409) NUMARALI SAYFADIR.**]**